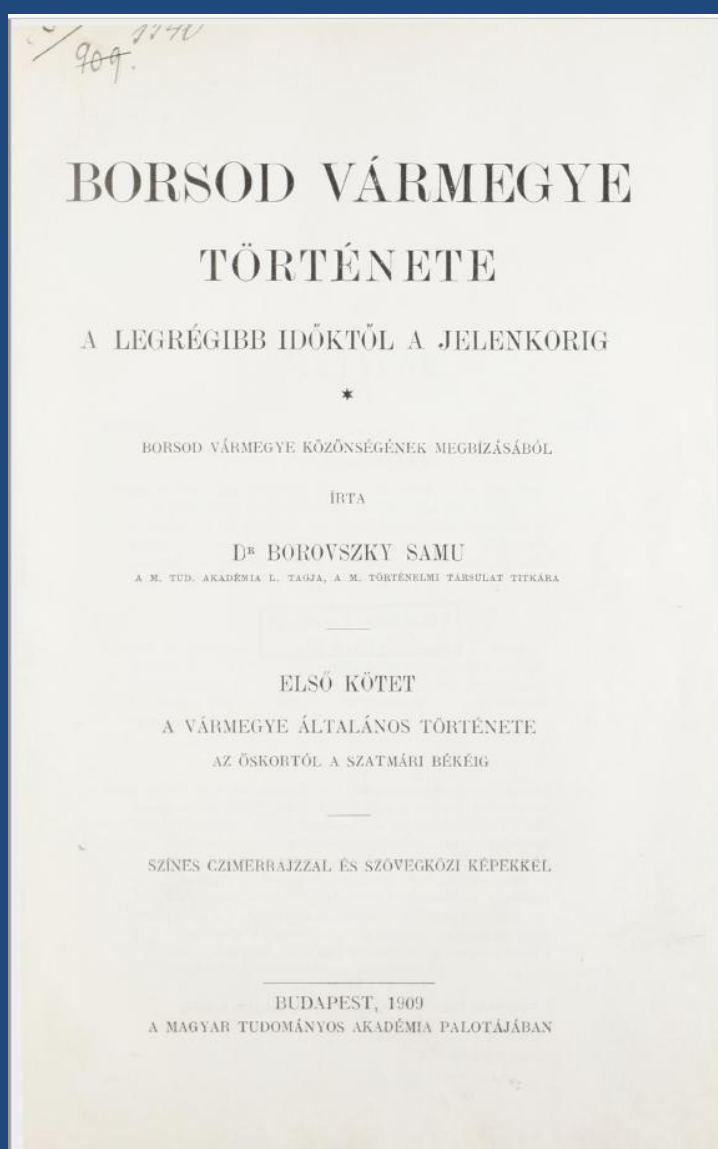

A MAGYAR CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ EGYESÜLET KIADVÁNYA

Borovszky Samu: *Borsod vármegye története*, Budapest, 1909

VI. évfolyam, 4. szám

2016

IMPRESSZUM

Matrikula

a

MAGYAR

CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ

EGYESÜLET

kiadványa

matrikula@macse.hu

Felelős kiadó: Dr. Kollega Tarsoly István

Szerkesztő: Dr. Hatvany Béla Csaba

Szaklektor (számítástechnika): Lerch

János

Nyelvi lektor: Hirschler András

Megjelenik évente négyszer: március, június, szeptember és december hónapokban. A kiadvány szabadon és csakis díjmentesen terjeszthető. Kéziratokat a szerkesztő e-mail címére várunk legkésőbb a megjelenési hónap elsejéig. A cikkek tartalmáért, beleértve a cikkhez kapcsolódó képanyagot is, a szerzők felelnek.

VI. évfolyam 4. szám

© MACSE 2016

TARTALOM

Hunyady László: <i>A MACSE alapításának története</i>	1
Dr. George Berzsenyi: <i>Fritsch – Hudeček véreim</i>	10
Könyvismertetés	28
Dr. Elek András: <i>730 év - Az Elek család története</i>	
Szerzőink figyelmébe	32
Matrikula 2016 tartalomjegyzék	34

A MACSE ALAPÍTÁSÁNAK TÖRTÉNETE

Néhány nappal ezelőtt felkérést kaptam, hogy írjam meg visszaemlékezésemet, mint az egyik alapító tag, és „örökös” elnök, a Magyar Családtörténet-kutató Egyesület megalakulásáról és az egyesület kezdeti életéről. A felkérésnek szívesen teszek eleget, hiszen így visszatekintve, elnökségem alatti, sikerekben gazdag három év történetét írhatom meg, megörökítve egy, jóformán a semmiből megszülető, majd fokozatosan országos hírnevet kivívó civil egyesület kezdeti lépéseit.

2002 szeptemberében jutott a tudomásomra, hogy egy Bogárdi János nevű magánember Radindex néven családtörténeti honlapot üzemeltet, és ezen egy levelezőlistát is elindított. Az elsők között lehettem, akik csekély díjazás ellenében a János által készített adatbázisokban kutathattak. Ahogy telt-múlt az idő, mások is rátaláltak a listára, és egyre többen lettünk a fórumon is. 2005 év elején született az elhatározás, hogy találkoztót szervezünk, amelyen személyesen is megismerkedhünk egymással. 2005 áprilisában került a sor az összejövetelre, az MTA Budaörsi úti székházában.

A résztvevők névsora az alábbi képen olvasható:

A találkozó olyan jó sikerült, hogy 2006 májusában ugyanezen a színhelyen újabb találkozót tartottunk. A résztvevők az alábbi képen láthatók:

A következő találkozásunk Budán a Rózsadomb-étteremben volt. A meghívón ez állt: „meghívunk Kustwall Angéla hazalátogatása alkalmából, és egyébként is jó találkozni a hasonszőrűekkel!”

A kezdeti összejöveleteken rövid előadásokat hallgattunk meg, többen elhozták családfáik rajzait, mások szakmai könyveket tettek közszemlére. A legfőbb napirend azonban a kölcsönös ismerkedés, a kötetlen eszmecsere volt. Első találkozásunkon Biszak Sándor az Arcanum igazgatója, önzetlen ajándékként több doboznyi CD-t osztott ki közöttünk. Mekkora érték volt akkor még egy „Borovszky” vagy egy „Királyi Könyvek”!

Elérkezett az ideje annak, hogy ne csak találkozzassunk, hanem érdekeink képviselőjére civil egyesületet hozzunk létre. Tudnivaló, hogy volt idő, amikor a genealógia még szitokszónak számított, ahogy Aczél György egykori pártkorifeus nevezte: „úri passzió” volt. Keveseknek adatott meg, hogy levéltárakban kutathassanak őseik után. A rendszerváltozást követően tehát nagy lett az érdeklődés a családfakutatás iránt, hiszen sokunkat érdekelt, és érdekel, hogy honnan származunk, kik voltak az elődeink.

2010. december 4.-én, egy újabb kiválóan előkészített találkozón közel százan gyűltünk össze, hogy megvitassuk a „hogyan tovább”-ot. Az összejevetelen részt vett dr. Reisz Csaba, a MOL akkori főigazgatója, az MHGT részéről dr. Harmath Arisztid elnök és dr. Pandula Attila főtktár, Márkusné Vörös Hajnalka, a Veszprémi Levéltár igazgatóhelyettese, az ARCANUM és a HERALDIKA könyvkiadó vezetői, valamint Bogárdi János is, akinek a köpenyegéből bujtunk elő mi mindahányan. A jelenlévők a legkülönbélebb foglalkozási ágakat képviselték. A szervezésben sokan vettek részt, ám a teendők orszlánrészét a Sztrányai házaspár vállalta magára.

A találkozó helyszíne az MTA Társadalomkutató Intézet Jakobinus terme volt a Várban. Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy levezető elnöknek engem kértek fel. Ha jogilag nem is, de szellemileg az ott megjelenteket lehet a MACSE alapító tagjainak tekinteni. Az alábbiakban változatlan formában adom közre az akkor készített résztvevői listát:

NN	NÉV	VÁLLALÁS	MEGJEGYZÉS	JELZŐ	
1	Babcsányi István	Résztvevő	Human Operator Kft.	Listatag	**
2	Babcsányi Judit	Résztvevő	Bp. kutató, fordító	Listatag	**
3	Babos Krisztina	Vendéglátás, vendégfogadás	Budapest, tanár, fordító	Rendező	**
4	Baján Györgyné dr., Várnai Ágnes	Vendéglátás	Bp. Óbuda, nyugdíjas könyvtáros	Listatag	**
5	Balhegy Gabriella	Vendéglátás	Bp. történelem tanár	Listatag	**
6	Bándy Márta	Kitűzőket készíteti	Pest m.	Házigazda	**
7	Beszeda László	Egyesületi előkészítés	adatrögzítés	Listatag	--
8	Bogárdi János	laptop és mobil internet, ustream közvetítés	RADIX	Házigazda	**
9	Császár Ildikó	Vendéglátás, fotózott Néhány könyvet viszek	Budapest, gyermek pszichológus	Listatag	**
10	Cseresnyés Géza Andor	Vendéglátás		Listatag	**
11	Cseresnyésné Bécsi Zsuzsa	kirakta a könyveket, Egyesületi előkészítés	GenPro, Közgazdász	Házigazda	**
12	Csuka György	Videózott (DVD lesz), fotózott	GenPro, villamosmérnök	Listatag	**
13	F-né Fónai Melinda	Nem tudott jönni Egyesületi előkészítés	Budapest	Listatag	Ustr
14	Gelei Judit	Gyj és Ak: felszólalás Egyesületi előkészítés	Budapest	Rendező	**
15	Gonda István	Egyesületi előkészítés	Szeged, pályázatíró	Házigazda	**
16	György Erika	Vendéglátás	Kecskemét	Listatag	**
17	Gyimesi Imre	Résztvevő	MHGT tag	Listatag	**
18	Gyurka Ildikó	Résztvevő	Bp., tanár	Listatag	**
19	Hallósné Elekes Erzsébet	Vendéglátás	Bp. ny.mérnök, MHGT-tag	Listatag	**
20	Hajas András dr	Vendéglátás, fő kenyérfelelős!	Pécs	Listatag	--
21	Harmath Arisztid Dr	A genealógia szerepéről, előadás	MHGT elnöke	Vendég	--
22	Hautzinger Gyula	Résztvevő	Budapest	Vendég	**
23	Heim Pál László	BK5 program-magyarul	Számítógép-műszerész,	Rendező	**

		örmény kultúra és családok kutatása	BK5 program		
24	Huber Csabáné Czúcz Mária	Legcsodálatosabb eredményem, Csépa vendéglátás	Fonyód	Házigazda	--
25	Hunyady László	Levezető elnök, Egyesületi előkészítés	Szoftveres, MHGT tagja	Házigazda	**
26	Joós Attila	Résztevő		Vendég	--
27	Kocs János	Köszönet a szponzorálásért	Erdélyi Genealógiai Társaság	Listatag	--
28	Kocsis Elenora	Személyi segítő	Budapest	Rendező	**
29	Kovács Endréné Erzsé	Nem tudott jönni	Hódmezővásárhely, ny.könyvtáros FTM, WFamily	Listatag	--
30	Kőhegyi Anikó	Vendéglátás		Házigazda	**
31	Kriston Péter	Nem tudott jönni	Brother's Keeper 5.2G	Listatag	Ustr
32	Littomericzkné Kati	Vendéglátás, CorelDraw rajzolóprogram	Bp. ny.műszaki rajzoló	Listatag	**
33	Lőrincz Sándorné Dr. Rentka Katalin	Vendéglátás	PAF és GenPro, ny. szállítmányozó	Rendező	**
34	Lüley Magdolna	Vendéglátás	vámszakértő	Listatag	**
35	Márkusné Vörös Hajnalka	Összefüggések: családfakutatás és falukutatás	Veszprémmegyei Levéltár, ig.h.	Vendég	--
36	Máriássy Péter	Máriássy nemzetség tíz évszázada, előadás	Kassa	Vendég	--
37	Markót Erika	Vendéglátás	Budapest	Listatag	**
38	Mátis István	Egyesületi előkészítés, Fotózott	My Heritage, ny. polgármester, anyakönyvi szakvizsga	Listatag	**
39	Németh József	Egyesületi előkészítés	Veszprém, kulturális referens, FamilyTree	Házigazda	**
40	Nyitrai István	könyvek bemutatása, vendéglátó	AgelongTree, ny.mérnök	Listatag	**
41	Páli István	Mégsem tud jönni		Listatag	Ustr
42	Pandula Attila Dr.	Résztevő	ELTE tanár, MHGT	Vendég	--
43	Papcsik Béla	Előadás: A család- és helytörténet és a diákság	AgelongTree, Bp, informatikus-tanár	Listatag	**
44	Pataky László	Vendéglátás	Budapest	Listatag	--
45	Pausz Mihály Gyula	Előadás: Az "öt görög, öt török..." költőjének emléke a családban	Ahnenblatt magyar, Győr, M.o.-i svábok, horvátok	Listatag	**
46	Péchy Gáspár	Technika-varázsló, Egyesületi előkészítés	Gödöllő, saját családfa-program	Rendező	--
47	Pfiszter Tamás dr.	Egyesületi előkészítés	Bp., jogász	Listatag	**
48	Pócsi Zsolt	Előadás: Nyíradony és környéke, a családok	Nyíradony, könyvkötő, 15 éve családkutatás	Házigazda	--
49	Polgár Ákos	Résztevő	Budapest	Vendég	--
50	Pozsonyi József	„Régi magyar családok” című könyvsorozat szerkesztője	Balmazújváros	Vendég	--
51	Radóczy Éva	Vendéglátás	Budaörs	Házigazda	**
52	Reisz T.Csaba	A levéltárak és az amatőr családkutatók együttműködése, előadó	MOL	Listatag	--
53	Richter Zsuzsa	Vendéglátás	Budapest, külkereskedelmi üzl-k.	Listatag	**
54	Rihmer Aurél	Egyesületi előkészítés	Történész, könyvtáros	Listatag	--
55	Sallai Antalné Gabi	Vendéglátás	Budapest, egészségfejlesztő	Listatag	**
56	Sillye Gábor	Nem tudott jönni	Szentendre, Programozó-matematikus	Listatag	Ustr
57	Simon István	Résztevő	Történész, bérkutató	Vendég	--
58	Somfay Örs	Termékbemutató helyette más jött	Arcanum	Vendég	--
59	Sumeginé Hegyi Ilona	Lókút története könyv, Vendéglátás	Könyvtáros tanár,	Listatag	**
60	Szemán József	Tapasztalatcsere	Salgótarján, genoPro	Listatag	**
	Sztrányai Ildikó	Egyesületi előkészítés	Balatonkenese	Házigazda	**
61	Sztrányai György	Résztevő	Balatonkenese	Listatag	**

62	Szűcs István	Könyvek	Kolozsvár-Budapest	Listatag	**
63	Szűcs János	Résztevő	Ny. ht. katona Vas- Fejér- Komárom- Trencsén m.	Listatag	**
64	Szűcs László	Egyesületi előkészítés	mérnök, postás	Listatag	**
65	Tellér Tivadarné Dr.	Termékbemutató: könyvek	Heraldika Kiadó	Vendég	**
66	Tollay Judit	Vendéglátás	rendszertervező	Listatag	**
67	Tórh Vivien	Nem látók és a családkutatás	Harka, egyháztörténet	Listatag	**
68	Várkonyi Tibor Dr.	Nem tudott jönni (Egyesületi előkészítés)	Budapest, ügyvéd	Listatag	Ustr
69	Vasy Endre Levente	Egy ósóm életrajza, előadás	Budapest, Autocad	Házigazda	**
70	Vezér Ágnes	Fogadta a vendégeket és felírta a jelenlévőket Egyesületi előkészítés	Budapest	Rendező	**
71	Wagner Jánosné Dr. Erzsi	Fotózott, Vendéglátás	Nagykanizsa	Listatag	**
72	Zalán Attila	Résztevő	Balassagyarmat, ny. állomásfőnök, FTM	Listatag	**
73	Szűcs Sándorné Marika	Teremfelelős	MTA TK	Házigazda	--
74	Abonyi Iván	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
75	Ádám Zoltán	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
76	Bakay Mária Dr.	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
77	Bella Tibor	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
78	Béres Barnabás	Virtuális résztvevő	Szlovákia	ustream	
79	Biróczki Imre	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
80	Bocsárdi Szilárd és Herlett Mária	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
81	Bocor László	Virtuális résztvevő	Németország	ustream	
82	Csillagné Végh Katalin	Virtuális résztvevő	Kaposvár	ustream	
83	Cs.Kovács Attila	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
84	Dékány Csaba	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
85	Feketéné Ziegler Ágota	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
86	Hatvani Csaba	Virtuális résztvevő	Németország	ustream	
87	Hoffer Zoltán	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
88	Jakabfy Gábor	Virtuális résztvevő	Hollandia	ustream	
89	Jagerné Ligeti Márta	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
90	Járfás József	Virtuális résztvevő	USA	ustream	
91	Kolpaszky Zsuzsanna	Virtuális résztvevő	Ausztria	ustream	
92	Kustvall Angéla	Virtuális résztvevő	Svédország	ustream	
93	Rakovszky István	Virtuális résztvevő	Németország	ustream	
94	Sarnóczay György	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
95	Szabó Előd	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
96	Szabó Ferencné Husinéni	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
97	Szűcs András Márta	Virtuális résztvevő	Svédország	ustream	
98	Villányi István + Istvánné Marika	Virtuális résztvevő	Magyarország	ustream	
99	Szűcs István	Virtuális résztvevő	Erdély	ustream	
100	Hámory Mária Marcsi	Virtuális résztvevő	Portugália	ustream	
	5 fő lemondta (lásd fenn) többen előbb el kellett menjenek, de otthonról újra bekapcsolódtak	Bár a hangminőség nem volt tökéletes, de itt egy sommás vélemény a közvetítésről: Egyenértékű az élő adás minőségével!		98+2=100 összes, 25+5=30 virtuális	

Az előadásokat és hozzászólásokat követően, késő délután került sor az egyesület alapításának a kérdésére. Nem arisztokratikus, főként szakmabeliek igényeit kielégítő egyesületet kívántunk létrehozni, hanem olyat, amely a laikus családfakutatókat is képes segíteni. Parázs vitát követően megállapodtunk, hogy előkészítő bizottságra bízunk az egyesület megalapításának előkészítését.

Bár előzőleg már a fülembé jutottak különféle híresztelések, mégis meglepetésként ért, amikor a jelenlévők engem jelöltek a megalakítandó egyesület elnökének. Csak az előző napon tértem vissza messze külföldről, és még nem sikerült teljesen átállnom, talán ennek tulajdonítható, hogy igent mondtam, bár halkán azért hozzátettem, hogy a megtsztelő feladatot csak két esztendőre vállalom.

Így utólag visszatekintve, egyáltalán nem bántam meg a vállalást, és örülök, hogy részt vehettem az egyesület alapításában, fejlődésében, felemelkedésében. Sok örömet okozott a tagok, de a történészek, levéltárosok részéről megnyilvánuló segítőkészség. Csodálatos volt, amikor szinte eggyé forrva mindenki valamit tenni akart az egyesületért, mindezt ingyen, lelkesedésből.

Ekkor még nem is sejtettem, hogy mennyi munka, mennyi szép és kevésbé szép nap vár rám!

Az alapító ülésre végül 2011. január 5-én került sor egy zuglói gyógyszeripari cég üzemi étkezdéjében, amelyet egyik leendő tagtársunk Beszeda László jóvoltából vehettünk igénybe. Az összejövetelel a Pfszter Tamás tagtársunk által készített alapító okirat tervezetét kívántuk megvitatni, hogy azután annak alapján szavazhassunk az egyesület alapításáról. Az alapítók névsora:

Beszeda László, Csillag Gábor dr., Fábíán Istvánné (F Melinda), Gelei Judit, Gonda István, Hirschler András, Hunyady László, Kövesdi István, Mátis István, Négyesi György, Németh József, Pálmai András, Papcsik Béla, Péchy Gáspár, Pfszter Tamás, Rihmer Aurél, Sillye Gábor, Sztrányai György, Sztrányai Györgyné, Skoumal Krisztián, Vezér Ágnes

Megválasztottuk a Vezetőséget is:

Elnök:	Hunyady László
Alelnökök:	Papcsik Béla, Fábíán Istvánné sz. Fonai Melinda
Titkárok:	Rihmer Aurél, Gelei Judit
Ellenőrző bizottsági tagok:	Beszeda László, Németh József, Sztrányai Györgyné

Az Egyesületet 2011. április 28-án jegyezte be a Fővárosi Bíróság. A sok-sok adminisztrációs teendő elvégzését követően rövidesen beindult a munka.

A feladatokat felosztottuk egymás között, projektvezetőket jelöltünk ki, akik később - a jó munkájuk elismeréseként - a közgyűléseinken dicsérő okleveleket kaptak.

Honlapunk kialakításában és üzemeltetésében dr. Hatvany Csaba, Lerch János, Kónya Zsuzsa és Sztrányai Ildikó játszottak kulcsszerepet. A honlap szerkesztését Sztrányai Ildi vállalta magára, aki páratlan energiával végezte ezt a munkát éveken át.

Levelezőlistáink létrehozását, moderálását Péchy Gáspárnak és dr. Hatvany Csabának köszönhetjük.

A pályázatokat Gonda István kezelte.

A MACSE-találkozókat, közös vacsorákat Beszeda László szervezte.

Külkapcsolatainkat, a médiával kapcsolatos ügyeinket Hirschler András intézte. Együttműködési szerződéseket kötöttünk az alábbi szervezetekkel: Aba Novák Kulturális Központ, a bécsi ADLER, a németországi AkdFF, AkuFF, BFL, Eötvös György Családfa Kft-je, Erdélyi Genealógiai Társaság, az osztrák Familia Austria, az osztrák IHFF, Kalocsai Érseki Levéltár, MHGT, MOL ma MNL, Szlovák Genealógiai és Heraldikai Társaság, Szolnoki Levéltár, Történelmi Tanárok Egyesülete, ELTE.

A MACSE Klub előadásainak szervezését Eötvös György, Szirmay Gábor, Beszeda László végezte, a helységet önzetlenül Eötvös György bocsátotta rendelkezésünkre. Előadónk voltak Berkes József, Biszak Sándor, Diószegi György, Eötvös György, Gudenus János, Haraszi György, Harmath Arisztid, Kalamár Katalin, Kollega Tarsoly István, Nyulásziné Straub Éva, dr. Pálffy György, Pozsonyi József, dr. Pandula Attila és mások

A pénzügyi nyilvántartás, a könyvelés Gelei Judit feladata lett.

„Az év Kutatóhelye” projektet az ötletgazda, Német József gondozta.

Kirándulásainkat Szlovákiába, Erdélybe, Kárpátalja, Csehországba Fábíánné F. Melinda szervezte.

Elektronikus folyóiratunkat, a MATRIKULÁ-t a kezdetektől fogva dr. Hatvany Csaba szerkeszti és teszi elérhetővé az olvasók számára.

Az anyakönyvek indexelését Bocsor László koordinálta.

A névváltoztatás projekt felelőse Kövesdi István volt.

Az Egyesület alapításával, a módosítások elkészítésével dr. Pfszter Tamás és dr. Csontos Péter foglalkozott.

Egyesületünk megalapításának talán a legfőbb indoka az volt, hogy közösen lépünk fel az ellen, hogy újabb jogszabályokkal ellehetetlenítsék az anyakönyvek kutatását. Ennek a veszélye ugyanis folyamatosan a fejünk felett lebegett, amióta 2010-ben egy értelmetlen, a levéltárosok, és a kutatók számára egyaránt érthetetlen anyakönyvi törvény született.

Ekkor éreztem meg a civil szervezetek erejét és azt, hogy egyesületünket a hatóságok is komolyan veszik. 2011 szeptemberében eltökéltük, hogy mindent megteszünk a törvényt módosítása érdekében. Sztrányainé fogta össze akcióinkat. Levelet küldtünk a politikusoknak, a pártok vezetőinek, a polgármestereknek, még Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettesnek is, elpanaszolva, hogy a törvény – többek közt – lehetetlenné teszi az 1956-os hősök, a kommunizmus üldözöttjei, a világháborúban elesettek utáni kutatást.

Szinte minden politikai párttal volt valamelyik tagtársunknak kapcsolata. Egyik tagtársunk a MSZP parlamenti képviselőihez fordult segítségért, akik meg is ígérték, sőt indítványt terjesztettek a Parlament elé a törvény módosítására. Másik tagtársunknak a Jobbik pártban voltak barátai. Volt, aki az SZDSZ-nél lobbizott az érdekünkben. Egy keszthelyi konferencián alkalmam volt megismerkedni

dr. Gyimesi Endrével, a zalaegerszegi levéltár igazgatójával, akit időközben a levéltárakért felelős miniszteri biztossá neveztek ki. Felkerestem, és elpanaszoltam neki a sérelmeinket. Semjén Zsolton kívül, aki már az 1970-es, 1980-as években szorgalmasan kutatta a MOL-ban a családját, talán Gyimesi volt az egyetlen politikai tényező, akinek volt affinitása a témához. Becsületére legyen mondva, egy késő esti parlamenti ülésen valóban beterjesztette a dr. Balás István tagtársunk által készített módosító törvénytervezetet, és a FIDESZ képviselőjeként kiállt a beadott törvénymódosítás mellett. A módosítási javaslatot az Országgyűlés elfogadta. A dolog pikantériája, hogy az MSZP képviselői a törvény módosítása ellen szavaztak.

Másik akciónk akkor indult, amikor arról értesültünk, hogy az ungvári Önkormányzatnál a polgári anyakönyvek másodpéldányát meg kívánják semmisíteni. A problémát jeleztük Semjén Zsoltnak, továbbá felbízattuk több testvérszervezetünket – így az osztrák Familia Austriát, valamint a Szlovák Genealógiai és Heraldikai Társaságot is –, hogy ők is lépjenek fel a tervezett intézkedéssel szemben. Az osztrák nagykövet felkereste az ukrán hatóságokat Kijevben. Semjén Zsolt úr is magyarázatot kért. A szlovákok a cseh genealógiai társaságot is riasztották, és ők is tiltakoztak. Sajnos a tiltakozások nem vezettek eredményre, a dokumentumokat egy ukrán törvényre hivatkozva végül megsemmisítették. Semjén miniszterelnök-helyettes mindazonáltal elismerő levélben mondott köszönetet azért, hogy tevékenységünkkel segítjük a világ magyarságának összetartozását.

Szép emlékem fűződik ahhoz is, amikor 2013-ban az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza honlapja (www.familysearch.org) nyerte el az Év Kutatóhelye díjat. A díj átvételére Engbjerg Torben, a Kelet-európai és Közel-Keleti területek felelőse érkezett Budapestre. Az ünnepségre a BFL nagytermében került sor, ahol emlékeim szerint olyan sokan voltak, hogy kevésnek bizonyultak az ülőhelyek. Az ünnepségen az akkori főpolgármester-helyettes, Csomós István is megjelent, és személyesen gratulált Egyesületünk tevékenységéhez.

2012 május 19-én a Patrona Hungariae Gimnázium nagytermében tartott Közgyűlésünkön új vezetőséget választottunk:

Elnök:	Hunyady László
Elnökhelyettes:	dr. Hatvany Béla Csaba
Főtitkár:	Sztrányai Györgyné
Titkár:	Babcsányi Judit, Kónya Zsuzsa, Németh József, Szirmay Gábor, dr. Várkonyi Tibor
Kincstárnok:	Gelei Judit
Ellenőrző Bizottság tagjai:	Beszeda László, Cseresnyésné Bécsy Zsuzsa, Vezér Ágnes

Továbbra is szorgosan munkálkodtunk, a tagságunk folyamatosan gyarapodott, rendszeresen tartottunk vezetőségi üléseket, skype-on megbeszéléseket, éves közgyűléseket.

2013 januárjában fájdalmas döntésre jutottam: nyolc unokámra és idős koromra tekintettel nem tudtam tovább vállalni az elnöki feladatot. Több, a vezetésre általam alkalmasnak tartott tagtársunknál próbálkoztam a tisztség átadásával, de egyiküknél sem jártam sikerrel. Végül Várkonyi Tibor javaslatára dr. Kollega Tarsoly Istvánt szemeltük ki az elnöki poszt várományosaként.

Az elnökségi találkozón megbeszéltük az átadás/átvétel kérdéseit. Elfogadtuk a MACSE számviteli és pénzkezelési szabályzatát, az SZMSZ-t, az Etikai szabályzatot, az Adatkezelési és adatvédelmi szabályzatot.

A 2013 májusában tartott közgyűlésen tehát új vezetőséget választott a tagság, az elnöki megbízatást dr. Kollega Tarsoly István kapta meg. Nagy megtiszteltetés ért, amikor a Közgyűlés egyhangú döntéssel örökös tiszteletbeli elnöknek választott meg. A díszoklevelet és a Somogy vármegyei, kéthelyi Hunyady család pincéjéből származó ajándék borokat meghatottan, köszönettel vettem át.

Budapest 2016 december 1

Hunyady László

MACSE tiszteletbeli elnök

Fritsch – Hudeček véreim

Dr. George Berzsenyi, Milwaukee, Wisconsin,
Amerikai Egyesült Államok

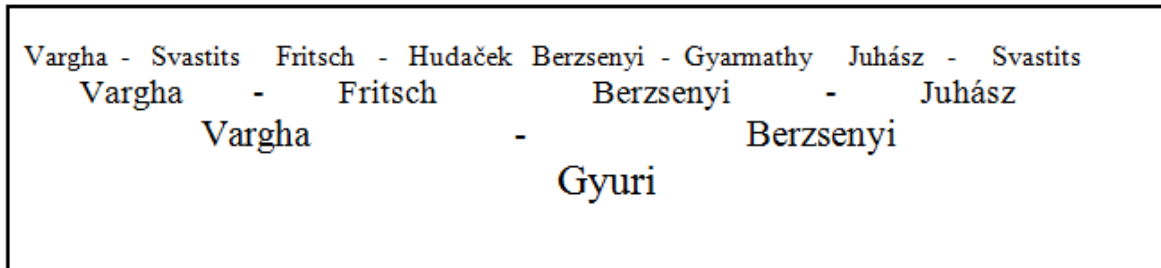
(george_bertzsenyi@msn.com)

Ezen cikkem legfőbb célja az, hogy megosszam olvasóimmal kalandjaimat, melyek Fritsch és Hudeček őseim és rokonságom keresése során megnehezítették, de ugyanakkor érdekessé is tették napjaimat. Őket hagytam utoljára, minthogy róluk tudtam a legkevesebbet, és nem volt senki sem, akinek a kutatására támaszkodni tudtam volna. Kiderült továbbá, hogy az a kevés is, amit tudni véltem, nem mind bizonyult igaznak. Tanulságaimat a cikk végén fogom összegezni abban a reményben, hogy azok mások számára is hasznosak lesznek.

A célom most is az, mint korábbi kutatásaimban: megismerni őseimet legalább az ükszülőkig bezárólag, felderíteni első-, másod- és harmad-fokú unokatestvéreimet, és megtudni egy-két érdekességet legtöbb rokonomról --- különös tekintettel azokra, akik valamilyen téren fontos szerepet tölthettek be.

Előzmények

Magamat 'Gyuri'-nak becézve alább bemutatom ősfámat, melyből kitűnik, hogy apai nagyanyám volt Fritsch, pontosabban Fritsch Anna Jozefa, ki Sopronban született 1874-ben. Jelen dolgozatomban róla és rokonságáról fogok írni.

Már korábban írtam Vargha¹, Berzsenyi² és Svastits – Csertán³ őseimről és rokonságomról, és tervezek egy cikket Juhász őseimről is, mintegy beszámolva a jövő év májusában rendezendő első Juhász családi találkozóról. A szentlászlói és balatonfüredi Vargha családnak már három találkozója volt (2005, 2010 és 2015-ben) Balatonfüreden, ahol már több mint 300 éve otthonosak Erdélyből

¹ Dr. George Berzsenyi, A szentlászlói és balatonfüredi Vargha család, *Matrikula*, 4.2 (2014), 1-11

² Dr. George Berzsenyi, Berzsenyiek a nagyvilágban, *Matrikula*, 2.1 (2012), 1-13

³ Dr. George Berzsenyi, Svastits – Csertán őseim és rokonságom, *Matrikula*, 4.4 (2014), 1-11

származó lófő őseim. Az első, 1941-es találkozásját követően ugyancsak háromszor (2005, 2011 és 2015-ben) találkozott már az utóbbi évtizedek során az egyházasberzsényi Berzsényi család; azon találkozókról Gyimesi Imre unokaságom írt ide egy szép cikket⁴. A bocsári és a csécsényi Svastits / Svastics családok 1997-ben rendezték meg első találkozásukat, majd éveken át minden évben találkoztak. Három találkozásukon én is jelen voltam, valamint két Vargha és három Berzsényi találkozáson (melyekből az első kettőt én rendeztem). Csak a 2010-es Vargha találkozót mulasztottam el.

Gyarmathy őseimről és rokonságomról Koltayné Zolder Klára szép könyvében⁵ a 10-15-ik oldalakon van egy kis információ. A könyv Rádóczy Gyarmathy Gábor festészetét méltatja és életútját mutatja be. Minthogy Gábor édesapja, a festő Gyarmathy Tihamér, és Tihamér öccse, az amerikai üzletember Gyarmathy Attila harmadfokú unokatestvéreim, az a családtörténet rám is vonatkozik. Tihamért sajnos nem ismertem meg személyesen, de Gábor fiát 2000-ben meglátogattam. Hozzá barátság, míg Attilához nagyon szoros barátság köt. Ő Colorado Springben telepedett le, míg én a közeli Denverben töltöttem nyugdíjas éveim első 14 évét. Ő a feleségével és kislányával, míg én az édesapámmal jöttünk ki Amerikába 1957-ben.

Gomika és fivérei

Fritsch nagyanyámat Gomikának hívtuk, magyarosítva a német 'großmutter' kifejezést. Sajnos alig ismertem őt, de vannak halvány emlékeim arról a pár hétről, melyeket vele töltöttem 1950 nyarán, 11 éves koromban. Tudtam három testvéréről is, kik közül csak kettővel találkoztam, és csak kutatásaim során derült ki, hogy volt neki egy ikertestvére is, ki a keresztségben az Albert nevet kapta. Neki teljesen nyoma veszett, de elképzelhető, hogy ő az a Fritsch Albert, aki a III. kerületben lakott, és 1900-ban, mint 'magánzó', míg 1928-ban, mint 'munkavezető' van feltüntetve a budapesti lakcímgjegyzékekben. Minthogy nálam idősebb unokatestvéreim nem is tudtak Jóska bácsiról, Gomika fiatalabb bátyjáról, könnyen elképzelhető, hogy Albert korábban meghalt, és feledve lett. Ők Gomika édesanyjának, dédanyánknak sem tudták a leánykori nevét, amit én leírtam egy cetlire, amikor édesapám említést tett róla. Így történt, hogy amikor ismét láttam a nevet, ráismertem. Ám az mind csak évtizedekkel később történt, amikor végre időt találtam arra, hogy a matematika mellett a genealógiával is foglalkozzam.

Visszatérve Gomika testvéreire, be kell vallanom, hogy idősebb bátyját, Emil bácsit unokatestvéreim ismerték, de én nem, viszont ugyancsak én voltam az egyedüli, aki megismerte Gomika Jenő nevű öccsét, rövidesen azt követően, hogy Amerikába érkeztünk. Előbb ő jött meglátogatni minket St. Louisban, ahol apámmal éltem annak idején, majd én mentem el hozzájuk pár napra Los Angelesbe. Amikor meglátogattam Jenő bácsiékat, még nem tudtam, hogy kezdetben a hatalmas General Electric Company elődjénél, Thomas Edison Machine Works nevű vállalatánál, New York állam Schenectady városában dolgozott. A alábbi képen e vállalat hajdani helyén állok 2008-ban, amikor ott jártam, Jenő bácsi nyomdokait keresve.

⁴ Gyimesi Imre, Berzsényi családi találkozók, *Matrikula*, 1.1 (2011), 29-33

⁵ Koltayné Zolder Klára, *Emlékek, szimbólumok, mítoszok*, Képiró Kft., Budapest, 2001

1957-ben még túl fiatal voltam ahhoz, hogy családonk múltja után érdeklődjem, és túl új volt nekem Amerika, míg ő 'öreg amerikás' volt. Kíváncsian hallgattam, amit emigráns éveiről mesélt nekem. Elmesélte, hogy voltak szabadalmi, hogy volt egy gyára közösen egy barátjával, akivel együtt jött Amerikába. El is vitt ehhez a barátjához, aki továbbra is valóságos kastélyban lakott az ő szerény házacskájához mérten, és megmutatta hol volt Los Angeles hajdani „vidámparkja” ahol több körhintája és más, főleg gyerekeket szórakoztató attrakciót üzemeltetett, évtizedekkel megelőzve a későbbi Disneyland Parkot.

Sajnos a harmincas évek nagy gazdasági világválsága Jenő bácsit is tönkretette, és azt követően már nem sikerült talpra állnia. Látogatásomat követően már csupán egy évet élt; felesége alig két évvel élte őt túl. Nem maradtak utódaik, miként Jóska és Emil bácsinak sem, pedig ők is mindketten megnősültek. Gomikának viszont nyolc gyermeke született, és mind a nyolcat felnevelte, főleg egyedül, minthogy Vargha nagyapám 1908-ban özvegyül hagyta őt.

Akkor már tulajdonomban volt az alább bemutatott fénykép, és így tudtam, hogy Jenő bácsi elég eredményes volt ahhoz, hogy ki tudja hozatni szüleit, az én Fritsch – Hudeček dédszüleimet Amerikába. Dédapám képe mellett az a pár sor van, melyek hajdanában a kép hátára kerültek.

Papa üdvözlete Amerikából a magyar hazának

Mohawk Valley, Schenectady, NY, 1912 június

Sokáig azt sem tudtam, hogy Papa keresztnéve József volt, és hittem a családban elterjedt mesét, miszerint fiatalkorában Papa német tiszt volt, ki egy párbajban megölte az egyik barátját, és ezért el kellett hagynia hazáját. Azt is mondták, hogy a párbajban elvesztette az egyik karját, ami a kép alapján hihető. Az a hír is terjengett róla, hogy nagy birtoka volt a Várvidéken, Felsőpulya közelében, a Zichy birtokok szomszédságában, és hogy közeli barátság fűzte őt a Zichy családhoz. Azt is hallottam, hogy amikor valami miatt bosszankodtak rá, nagynéném néha 'bárónő'-nek titulálták Gomikát a háta mögött. És még azt is hallottam, hogy valaki a családban Geothével is levelezett, és hogy volt még néhány Geothétől származó levél Gomika birtokában. Így aztán teljesen abban a tévhitben voltam, hogy a németországi báró Fritsch család leszármazottjai vagyunk. Papát keresve át is böngésztem a német „Genealogisches Handbuch des Adels” sok kötetét, hiába. Később kiderült, hogy Papa már 1888-ban is volt Amerikában, de annak a hajónak az utaslistája semmi érdemleges információt nem tartalmazott. Feltételezve viszont, hogy talán rokonlátogatásra jött, az itt élő Frirschek közt is igyekeztem rokonra találni. Átböngésztem Frederick Otto baron von Fritsch „A Gallant Captain of the Civil War” című könyvét⁶ is; mindhiába!

Papa nyomában

Az első nagy eredményem az volt, amikor megtaláltam Jenő bácsit és szüleit a New York állambeli Schenectady 1920-as népszámlálási adattárában, amelyet 1990-ben hoztak itt nyilvánosságra. Abból kiderült, hogy Jenő bácsi 1905-ben, míg szülei 1910-ben jöttek ki Amerikába, és hogy 1920-ban Jenő bácsi 37, míg szülei 72 és 74 évesek voltak. Mindhárman azt vallották, hogy Bécsben születtek; hogy miért, azt nem tudom, de ez nem volt igaz. Korukból megtudtam, hogy mikor születtek, de szerencsére nem kerestem egyiküket sem Bécsben. Az történt ugyanis, hogy feleségem rátalált arra az S. S. Blücher nevű hajóra, amelyik Amerikába hozta őket, és annak az utaslistája hasznosabb információkat tartalmazott.

Az S. S. Blücher utaslistája

A hajón nem csak életkorukat adták meg (64 és 62, ami egyezett a 10 évvel későbbi népszámlálás adataival), de azt is beírták, hogy Papa bal karja hiányzik, hogy mindketten őszülnek és kék szeműek, valamint hogy dédapám 173, míg dédanyám 160 cm magas. Meg kellett adniuk a helység nevét is, ahol születtek, azt is, hogy kihez jöttek, és ki a legközelebbi rokonuk Magyarországon. És ott volt a nevük is saját kézírásukkal, ami nagyon fontos volt, mert az volt az első bizonyítékom arra, hogy **dédanyám leánykori neve Hudeček volt.**

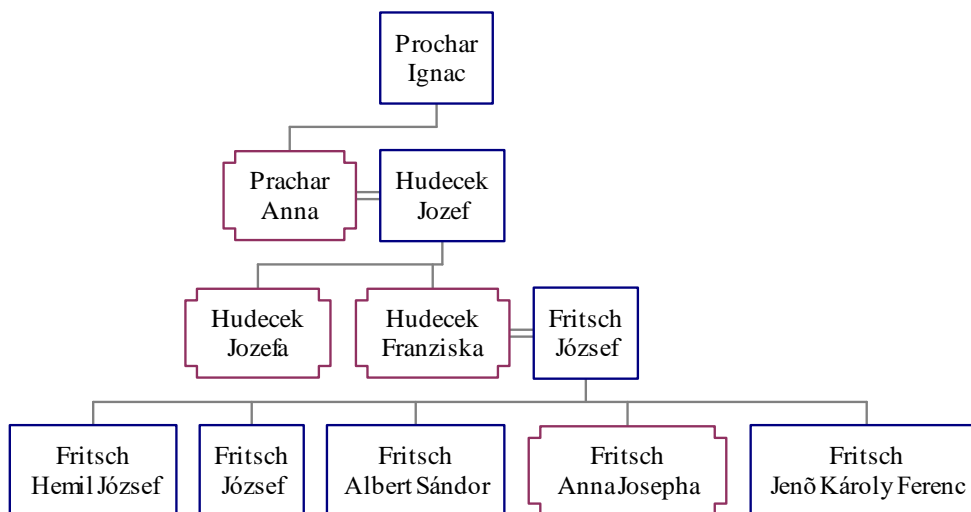
Ez az információ egy kis cetlire volt felírva; apám mondta, amikor egyszer rákérdeztem, de egyik unokatestvérem sem tudott róla. Nagyszerű volt azt látnom, mert anélkül hogy is tudtam volna megtalálni az ő őseit? Apám azt is mondta, hogy Morvaországban, Brünn (Brno) közelében született, ami ugyancsak megkönnyítette a keresést. Szülőhelyét, Patschläwitz-ként nevezte meg, ami sajnos

---

⁶ Joseph Tyler Butts összeállításban és F. Tennyson Neely kiadásában, New York, 1902

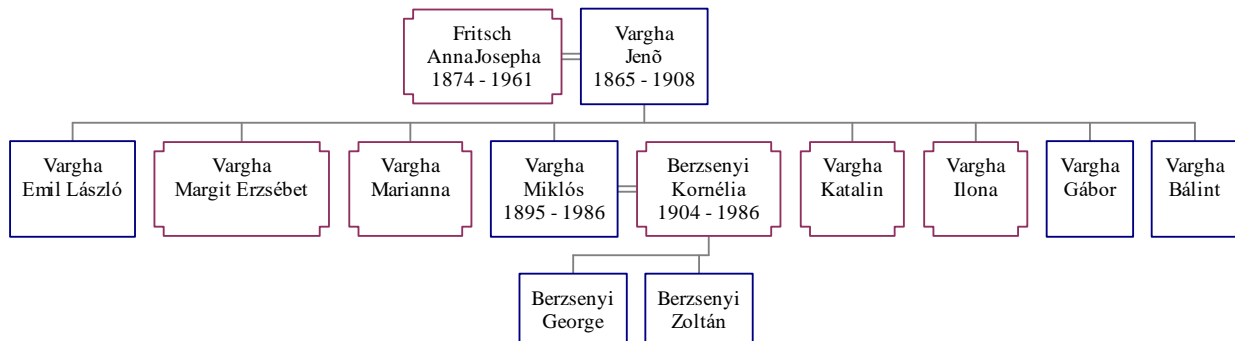
duplán is téves volt, de végül ez az ismeret is hasznosnak bizonyult. Kiderült ugyanis, hogy a helység neve manapság Pavlovice, amit németesen Paulowitz-nek vagy Pawlovitz-nak hívtak, és hogy nem az ő szülei, hanem anyai nagyszülei éltek Pavlovicében. Feltételezem, hogy dédanyám édesanyja, Anna Prachar hazament szüleihez és ott szülte meg gyermekét, de a Hudeček család Svabenicében (1918 előtt Schwabenik) lakott a 19-es számú házban.

Prágai barátom, Ladislav Blazek, kit megkértem az ottani kutatásra, megtalálta dédanyám születésének anyakönyvezését, és kiderítette, hogy dédanyám 1848. január 28.-án született. Édesapja Josef Hudeček volt, ki egy kocsmát bérelt Svabenicében, míg anyai nagyapja Ignac Prachar volt, egy kocsmá tulajdonosa a közeli, 4 kilométerre levő Pavlovicében⁷. Az csak később derült ki, hogy dédanyámnak volt egy valamivel idősebb nővére is, Jozefa, aki 19 éves volt, amikor férjhez ment 1867. március 23.-án. Az alábbi családfán őt is feltüntettem - egyelőre a férje nélkül. És magyaros sorrendben a neveket illetően.

Jó alkalom ez arra, hogy egy másik családfában bemutassam Gomika leszármazottjait is, házastársak és utódaik nélkül, kivéve a szüleimet, öcsémet és engem. Miként én, Zoltán öcsém is anyánk nevét vette fel hivatalosan – ő Magyarországon, én itt, Amerikában. Minthogy apámat és testvéreim születési sorrendben mutatom be, a táblázatból az is kitűnik, hogy amikor dédszüleim 1910-ben elhagyták Magyarországot, nyolc unokájuk közül négy még 15 éves sem volt, és egyetlen lányuk 2 éve özvegy volt már. Egyáltalán nem értem, hogy tudták őket ott hagyni. És azt sem értem miért nem Gomikát, vagy egyik testvérét nevezték meg, mint a legközelebbi hozzátartozót az utasok lajstromán. Sajnos ezekre a kérdésekre már sose kapok választ. Talán Jenő bácsi fel tudott volna világosítani, de akkor eszembe se jutott az ilyesmi.

⁷ Privát kommunikáció 2004-ben

Itt még megjegyzem, hogy Katalin nagynénémnek két lánya van, míg Ilona nagynénémnek két fia volt, akik közül az idősebbik pár évvel ezelőtt meghalt. Azaz, Gomikának mindössze hatan voltunk unokái. És minthogy Gomika testvéreinek nem voltak gyerekeik, szüleinek, Fritsch Józsefnek és Hudeček Franziskának mindössze hat dédunokája volt. Tehát ahhoz, hogy megtaláljam harmadfokú unokatestvéreimet, meg kellett találnom Fritsch József dédapám testvéreinek és Hudeček Franziska nővérének a dédunokáit. Előbb Franziska nővéreire fogok koncentrálni, de azt megelőzően egy kis kitérőt csinállok, hogy

bemutassam Marchal Józsefet,

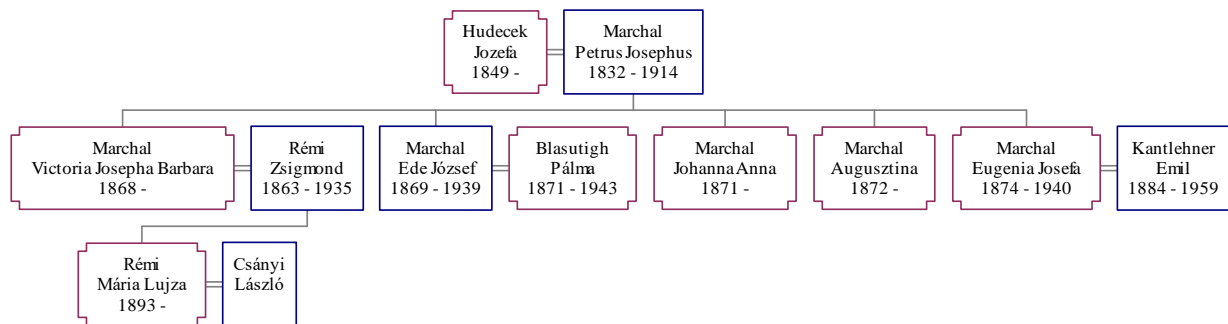
akinek a nevével akkor találkoztam először, amikor az utaslistáján azt láttam, hogy őt, mint legközelebbi magyarországi rokonát, sógoraként nevezte meg dédapám. Később megtaláltam, hogy feleségével, Jozefával együtt ő tartotta Gomikát a keresztvíz alá. Akkor kocsmárosként lett feltüntetve, és sokáig azt hittem, hogy csak egy egyszerű kocsmája volt. Azt sem tudtam miként lett ő dédapám sógora, azaz, hogy kinek a testvérét vette feleségül.

Így aztán hatalmas volt a meglepetésem, amikor egyszer rákerestem nevére a világhálón, és kiderült, hogy két híres Marchal József is élt Magyarországon, akik közül az idősebbik 1832-ben született Franciaországban, 1863-ban költözött Magyarországra, és *“a magyarországi nagy szakácsgeneráció egyik első képviselője volt, akinek elvitathatatlan érdemei voltak abban, hogy a magyar konyhát hozzáidomítsa a nemzetközi ízléshez, mégpedig úgy, hogy eközben az megőrizze egyedi jellegét és sajátosságait.”*⁸

Később megtaláltam házasságának anyakönyvezését és rádöbentem, hogy Marchal József az én dédanyám nővérét vette feleségül, és így az ő gyerekei Gomika unokatestvérei voltak, unokái apám másodfokú unokatestvérei, és dédunokái, ha voltak olyanok is, az én harmadfokú unokatestvéreim.

⁸ <http://liliomkert.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=1143479>

Természetesen a következő nagy feladatom az lett, hogy megtaláljam Marchal József és Hudeček Jozefa utódait. Eredményeimet az alábbi családfán mutatom be.

A családról készült képet szintén csatolom. Fiatal barátom és kutatótársam, Görbe Márk küldte, kivel sokat leveleztem pár évvel ezelőtt. Ő a Rémi család révén tartozik a Marchal rokonsághoz, azaz rokonaink rokona, de nekünk nem vér-rokonunk. A képet Márk nagyanyja vágta ki egy újságcikkből, mert Marchal Victoria, aki a képen baloldalt látható, neki nagynénje volt. A jobb oldalon álló két fiatal hölgy bizonyára Johanna és Augusztina, minthogy Eugénia akkor már talán férjnél volt. Sajnos az ő házasságának az anyakönyvezését nem találtam meg.

Marchal – Hudeček unokatestvérek

Mint a fenti családfából kitűnik, bár Gomikának 5 unokatestvére is volt, apámnak csak egy, ki-nek sajnos nem voltak utódai. Kantlehner Emil gyászjelentésén is csak egyedüli unokahúgként szerepel, pedig akkor már 66 éves volt. Márk barátom is meg van győződve arról, hogy Csányi Lászlóné

szül. Rémi Mária Lujza utódok nélkül halt meg⁹. Itt most egy kis kitérőt teszek, hogy elmondjam miként találtam Márkra, és hogy mi minden mást is tanultam tőle.

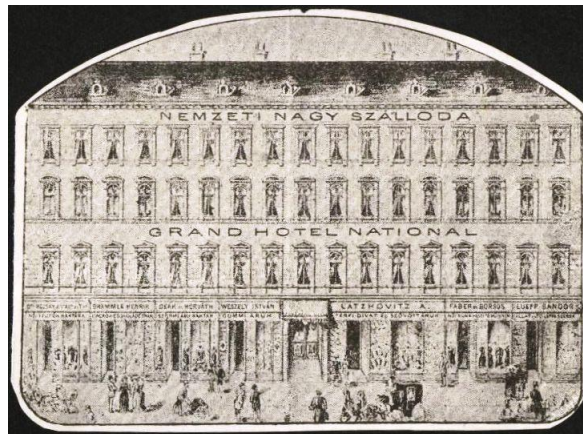
Miután megtaláltam Rémi Mária Lujza születésének az anyakönyvezését, viszont nem sikerült rátalálnom az ő utódaira, figyelmemet a Rémi családra irányítottam, abban a reményben, hogy találok valakit, aki genealógiai érdeklődéssel van a család iránt. A mormonok által közzétett gyászjelentések alapján sikerült összeállítanom egy kezdetleges Rémi családfát, melyből kitűnt, hogy a Rémi család több más családhoz is kötődik (Cholnoky, Egerváry, Menyhért, stb.). A www.tudakozo.t-com.hu segítségével rátaláltam néhány lehetséges Rémi utódra, de csak a harmadik, Dr. Egerváry Márta, többszörös úszó bajnokunk tudott segíteni. Márta emlékezett egy fiatal Rémi-rokonára, ki családkutatással foglalkozott. Megadta Márk elérhetőségét, és rövidesen szinte mindennapos lett a kapcsolatom vele. Márk akkor még egyetemista volt, művészettörténetet tanult és mellette műkereskedelmi tanfolyamokra is járt amellet, hogy a Rémi családot is komolyan tanulmányozta. Márktól tudtam meg, hogy Marchal Victoria és Rémi Zsigmond esküvője igazi szenzáció volt annakidején, mert házasságuk révén két hatalmas hotel-birodalom egyesült. Marchal József ugyanis addigra a híres Angol Királynő szálló tulajdonosa volt, míg Rémi Róbert, Zsigmond édesapja a Nemzeti Szállót mondhatta magáénak. Alább a két hotelről mutatok be korabeli képeket (a fenti sorrendben), de előbb a fiatal pár képe látható. Valamennyit Márk osztotta meg velem.

---

⁹ Privát kommunikáció 2011-2012-ben

Az ifjú pár esküvője 1887. október 22.-én volt, de már 1895-ben elváltak. Egyetlen gyerekük 1893. július 7.-én született. Sajnos az ő kapcsolata a Rémi családhoz olyannyira rossz volt, hogy Rémi Róbert nagyapja ki is zárta őt örökösei közül 1907-es végrendeletével. De meg kell jegyezni, hogy a válás előtt nagyon jó volt a kapcsolat Gomika és a házaspár közt, minthogy nem csak esküvői tanúi voltak ők nagyszüleimnek, de Victoria és Zsigmond lettek a keresztszülei Gomika elsőszülött fiának!

Egyébként Gomika unokatestvére, ifj. Marchal József (nem használta 'Ede' nevét) ugyancsak fontos szerepet játszott az akkori vendéglátó-iparban¹⁰, minthogy előbb a szegedi Tisza Hotelt igazgatta, a budapesti Royal és a lillafüredi Palota Szálló vezetője volt, majd sógora¹¹, Gundel Károly híres vendéglőjét vezette. Sokoldalú szakember és elismert szervező volt. Az általa készített máj 'Marchal módra' ma is megtalálható a hazai étlapokon.

És most visszatérek az S. S. Blücher hajó utaslistájára, melyen Fritsch József dédapám is megadta szülővárosának a nevét, melyet hibásan olvastam előbb 'Hoflau'-nak, pedig oda 'Hoflan' lett írva.

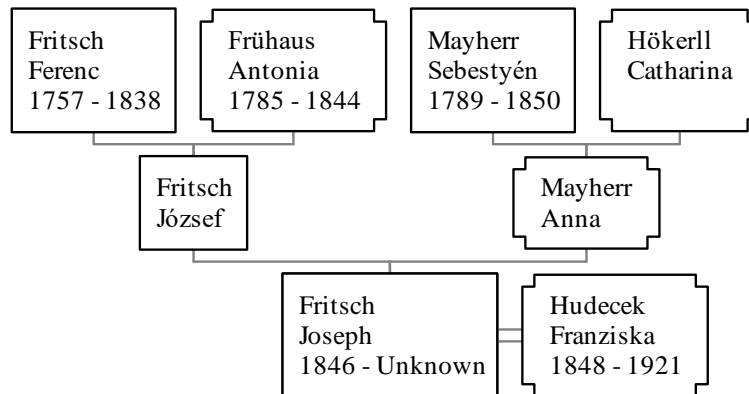
Hoflau versus Hoflan

Abban a tévhitben, hogy Fritsch dédapám Németországból származott, sokáig keresgéltem egy Hoflau nevű települést a régi és új németországi térképeken, de nem jártam sikerrel. Csak az utolsó próbálkozásként gondoltam arra, hogy talán tévesen olvasom 'u'-nak az 'n'-t, így a Google keresőbe most a 'Hoflan' nevet írtam. Nagy volt a csodálkozásom, amikor megjelent a képernyőn egy adóösszeírás a Kis- és Nagy Höflány nevezetű helyeken. Az iraton szerepelt a 'Hoflan' név is. Amikor először megjelent Kis- és Nagy Höflány neve, és megtaláltam azokat a térképen a mai Kismarton (Eisenstadt) térségében, rögtön tudtam, hogy Fritsch dédapám onnan származik.

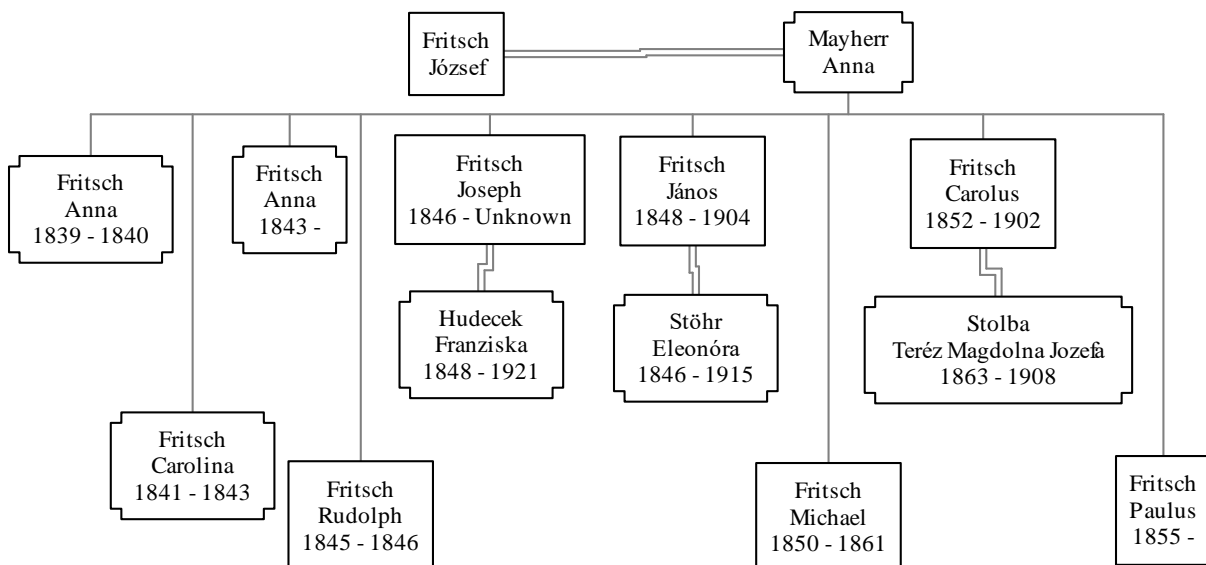
¹⁰ <http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC09732/09981.htm>

¹¹ Marchal Józsefné Blasutigh Pálma és Gundel Károlyné Blasutigh Margit testvérek voltak.

Akkor még nem tudtam, hogy Salt Lake Cityből (a Mormon Egyház könyvtárából) meg tudom rendelni az ottani anyakönyvi kivonatokról készített filmet, és azért a kleinhöfleini plébániához fordultam segítségért, megírva Sebastian atyának, hogy Fritsch József dédapám ott született 1846 körül, és megkértem, hogy kerestesse elő az ő és esetleges fivéreinek születési anyakönyvezését. Kellemesen meglepődtem, amikor alig egy hónappal később megkaptam válaszát és abban a kivágott cetliket dédapám és három fivérének a regisztrálásáról.

Később kiderült, hogy a mormonok lefényképezték Kis- és Nagy Höflány anyakönyveit is, mint-hogy a ma Burgenlandnak nevezett vidék hajdanában a magyar Várvidék volt. Megrendeltem a mikro-filmeket, és azok alapján nem csak dédapám többi testvérét, de az őseit is megtaláltam. Fentebb a felmenőit mutatom be, majd alább szüleit és testvéreit, valamint azok házastársait.

A kilenc gyerek közül kettőnek nem ismerem a sorsát, azaz a második Anna és a legutolsó gyerekek, Pál (Paulus) eltűntek szemeim elől. Lehet, hogy Anna más faluba ment férjhez, és lehet, hogy vagy ő, vagy Pál, vagy talán mindketten végül Amerikában 'kötöttek ki'. Négyen fiatalon haltak meg, és megtaláltam haláluk anyakönyvezését is. Dédapám két testvérének a családjáról pedig a következőkben fogok beszámolni. De mielőtt továbbmennék, meg kell jegyeznem, hogy

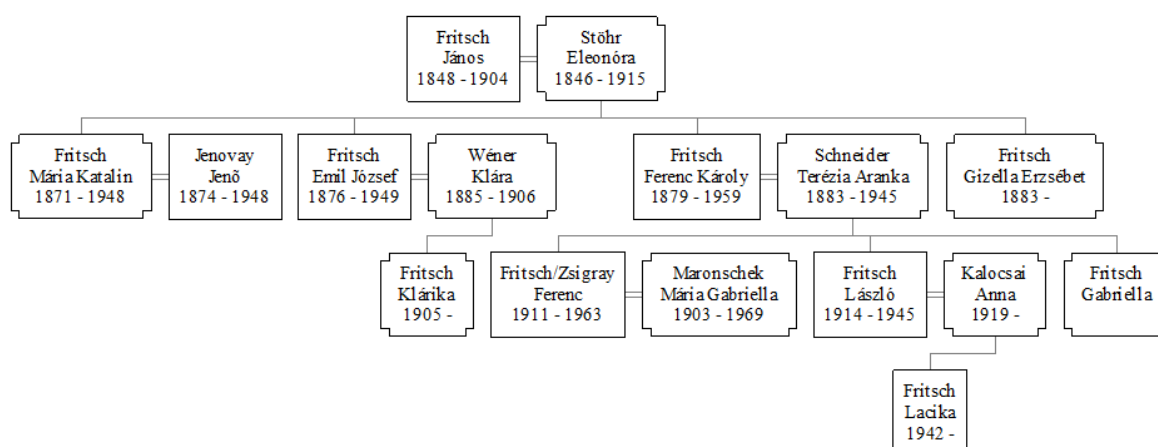
Fritsch József ükapám egyszerű kocsis volt

a kismartoni Eszterházy uradalomban és aligha volt bármi köze a németországi báró Fritsch famíliához. Édesapja pedig a kastélyban teljesített szolgálatot, és 81 évet élt meg. Nem szégyenkezem egyszerű származása miatt, ellenkezőleg, büszke vagyok ükapámra, mert dédapámnak és két öccsének is elegendő önbizalmat adott, hogy azok megálljanak a maguk lábán is. Dédapám egy biztosító vállalatnál lett ügynök, míg János öccse a bádigos mesterségben nőtte ki magát, Károly pedig a vendéglátásban lett sikeres. A következő generáció pedig még inkább beépült a polgári társadalomba, és nem csak otthon, de idegenben is boldogult, akárcsak az én Jenő déd-nagybátyám.

Minthogy Fritsch József dédapámat és utódait már bemutattam, és korban János öccse követte őt, most az ő ága következik.

Fritsch János utódai

Az alábbi családfán nem tüntettem fel két fiukat, Józsefet és Istvánt, akik 1876-ban és 1878-ban születtek, mert róluk csak azt tudom, hogy megszülettek, de már 1906-ban sincsenek megemlítve sem ők, sem esetleges utódaik Fritsch Emil feleségének a gyászjelentésén. Így fel kell tételeznem, hogy ők nem érték meg a felnőtt kort. Velük ellentétben Gizella Erzsébet helyzete, minthogy ő még Podhradszky Imre 1963-as gyászjelentésén is szerepel, mint 'nagynéni', bár talán oda kellett volna írni, hogy 'tiszteltbeli', minthogy valójában csak az volt¹².

¹² Podhradszky Imre özvegye, Zsigmond Anna a féltestvére volt Wéner Klárának, és neki is csak a férje révén volt Gizella Erzsébet a 'nagynénje'.

Itt megjegyzem, hogy Fritsch Lacika születési évét taláalomra írtam be.

Az összeállításához a Salt Lake Cityből kölcsönzött mikrofilmek adták az elsődleges segítséget. Azok alapján tudom, hogy Fritsch János és Eleonóra Stöhr 1871. február 6.-án esküdtek meg a ferencvárosi plébánián, hogy Eleonóra édesanyjának a leánykori neve Zsigray Zsuzsanna volt (ez is fontos információ!), valamint, hogy az első négy gyerekük Józsefvárosban, míg a többiek Terézvárosban születtek. Hasznos volt továbbá Fritsch Mária, Fritsch Emil és Fritsch Emilné gyászjelentése, valamint Kalocsai Anna édesapjáé, amelyet ugyancsak megtaláltam. A többi információ pedig a MACSE adatbázisából van. Hasznos volt továbbá egy újságcikk is, mely Fritsch/Zsigray Ferenc haláláról tudósított¹³, valamint arról, hogy Gabriella az ő húga volt. A gyászjelentések ugyanis csak arról tájékoztattak, hogy Gabriella unokahúga volt Máriának és Emilnek.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb édesapa, testvér és rokon

Fritsch Emil

az Elíwest-Priteg Telefon és Elektromos Ipar műszaki tisztviselője

folyó hó 23-án, szolgálatának példás teljesítése közben váratlanul visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.
 Temetése folyó hó 31-én délután 3 orakor lesz a **Farkasréti temető halottasházából**.
 Az engesztelő szentmisealdozatot lelke üdvéért folyó hó 31-én reggel 9 orakor a budai
 Ferencrendiek plébániatemplomában (II., Mártírok-útja) mutatattjuk be a Mindenhatónak.
 Budapest, 1949. december hó 28-an.

Az Úr adta, az Úr elvette, áldott legyen az Ő szent neve!

Fritsch Klára leánya	Fritsch Ferenc Fritsch Gizella testvérei	Dr. Zsigray Ferenc és neje Fritsch Gabriella Fritsch Lacika Podhradszky Imréné Podhradszky Imre Podhradszky Györgyi unokahugai és unokáncsei
-------------------------	--	--

Gyászolja még kiterjedt rokonsága.

Lakás: II., Török-u. 2. II. 2.

Fővárosi Temetkezési Községi Vállalat körp. ir.: IV., Veres Pálné-u. 26. — Bagits N. (Buschmann F. utóda) IV., Molnár-u. 37

Fritsch Ferenc névváltoztatásáról nem találtam hivatalos dokumentumot, de egy fiatal kutatótársam, Zsigray Zsolt felhívta figyelmemet¹⁴ Nyerges András egyik karcolatára¹⁵, amelyikből nyilvánvaló volt, hogy az 1945 előtti Dr. Fritsch és az 1945 utáni Dr. Zsigray ugyanazon személyek voltak. Addig

¹³ *Népszava*, 1963 május 30, 4-ik oldal

¹⁴ Privát kommunikáció 2012-ben

¹⁵ „Affriccs az affriccs”, *Élet és Irodalom*, 2005. február 11.

azt hittem, hogy csak egy vessző hiányzik a fenti gyászjelentésben a „neje” után, és hogy Fritsch Gabriella a felesége Dr. Zsigray Ferencnek. Feltételeztem, hogy Dr. Zsigray Ferenc is egy távolabbi unokaöcs, talán Fritsch János egyik testvérének az unokája. Arra nem is gondoltam, hogy a „Zsigray” felvett név, és teljesen kiment a fejemből, hogy Stöhr Eleonóra édesanyja Zsigray lány volt. Így alakult, hogy több Zsigrayval is kapcsolatba léptem Ferencet keresve, amit végül is nem bántam meg, mert Zsolt másban is nagy segítség volt nekem.

Minthogy Fritsch Klárka 41 éves és még hajadon volt, amikor az apja meghalt, feltételezem, hogy ő nem is ment férjhez, és így neki nincsenek utódai. Az is valószínű, hogy Fritsch/Zsigrai Ferencnek és Fritsch Gabriellának sem voltak utódaik, mert sem a gyászjelentések, sem a fent idézett újságcikk nem említ leszármazottakat. Így csak az 1945-ben hősi halált halt Fritsch László révén remélhettem, hogy van, avagy volt Fritsch Jánosnak és Stöhr Eleonórának egy dédunokája, azaz nekem egy harmadfokú unokatestvérem ezen az ágon.

Valószínű, hogy a fenti gyászjelentésben szereplő Fritsch Lacika az ő fia volt, ugyanis addigra (vagyis 1949-ben, amikor Emil meghalt, és László halálát regisztrálták) bizonyára a család minden tagja tudta már, hogy László a háborúban meghalt, és különben sem hivatkoztak volna rá „Lacika” néven. További bizonyíték az, hogy Kalocsai Sándor unokái közt van egy László 1955-ben. Anna leánya addigra már másodszor is férjhez ment, de férjét csak Józsefként említik. Valószínűtlen, hogy akár ő, akár Anna testvére, Sándor, az elhunyt Fritsch László után nevezték volna el fiukat. Keresem Lacika/Lászlót mindenütt, de nem találok. Remélhetőleg ez a cikk segíteni fog abban, hogy egymásra találjunk.

Következőleg Fritsch Carolus / Károly utódairól kellene írnom, de szükségét látom annak, hogy megint egy kicsit elkalandozzak, felhívva a figyelmet arra, hogy a bemutatott családfákon gyakran hiányoznak az évszámok. Néha szándékosan, különösen a ma is élők esetében; néha véletlenül, de a leggyakrabban azért, mert nem tudom azokat. Egyetlen esetben viszont beírtam az 'ismeretlen' angol megfelelőjét ('unknown'), mert fel akartam hívni a figyelmet arra, hogy továbbra sem tudom, hogy

mikor és hol halt meg Papa?

Úgy hallottam és tudni véltem, hogy Papa meghalt itt Amerikában és Gomika kijött, hogy édesanyját, Hudeček Franziskát hazavigye Magyarországra. Meg is találtuk a hajót, amellyel Gomika kijött 1921-ben, de minthogy a múltban az emigráció főleg egyirányú volt, az innen induló hajók utaslistáiról senki sem állított össze adatbázisokat. Nem is vesztegettem erre az időt, viszont mindenképpen meg akartam találni dédapám sírját.

A sírt előbb Schenectadyban kerestem, amikor pár évvel ezelőtt ott jártunk, majd másutt is New York államban, de nem jártam sikerrel.. Arra is gondoltam, hátha valaki rosszul írta be a nevét, így végignéztem az összes 'Fri'-vel kezdődő nevet Schenectady 'Historic Vale Cemetery' nevű temetőjének a honlapján, www.valecemetery.org. Megakadt a szemem a 'Fannie Frich' néven, valamint a temetés dátumán: 1921. február 12. Érdeklődésemre küldtek egy fényképet a sírról, ami meggyőzött arról, hogy valójában a dédanyám sírja az. Itt látható róla egy fénykép, amely akkor készült, amikor

már rendbe hozattam a sírkövet. Nyilván Jenő bácsi felirata van rajta, németesen, minthogy amikor gyermek volt, németül (is) beszéltek otthon.

Utólag persze megértem, hogy Papát kellett Gomikának hazavinni Magyarországra, minthogy fél karjával nehezen boldogult volna egyedül, míg Jenő fia napközben dolgozott. Én persze továbbra is Papa sírját keresem, de most már valahol Budapesten, hiszen Gomika ott élt annak idején.

És akkor most következzenek

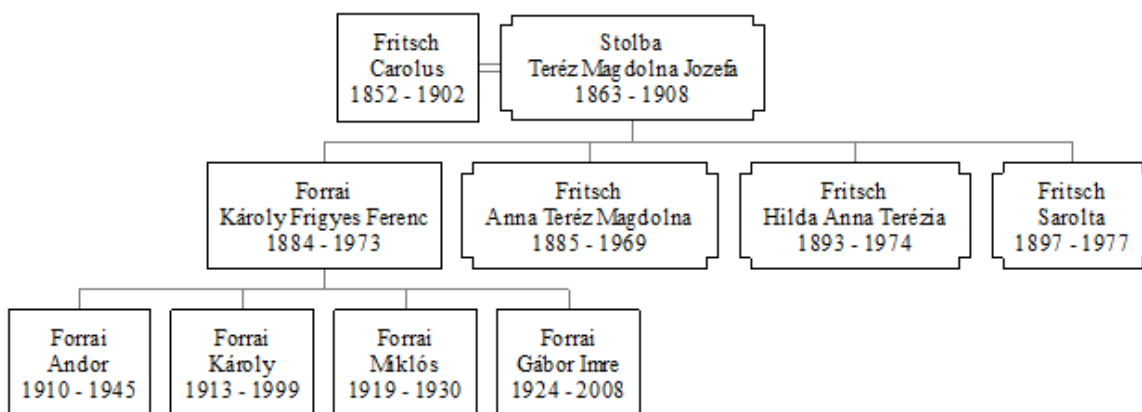
Fritsch Károly / Carolus utódai,

akiket azért is hagytam utoljára, mert őket csak nemrég sikerült megtalálnom. Pontosabban, csak akkor, amikor feltételezve, hogy nem mindenki írta a nevét 't-s-c-h'-val, a név néhány más változatát is beírtam a keresőprogramokba. Eszembe ötlött az is, hogy akadt köztünk olyan is, aki megváltoztatta a nevét, miként öcsém és én tettem, valamint Gomika Hemil József bátyja, aki a nevét miniszteri engedéllyel 1892-ben Adorján Emil József-re változtatta. Néhány hónappal ezelőtt tehát beírtam a Frits nevet a MACSE keresőjébe, hogy megtudjam: történt-e névváltoztatás erről a névről.

Szerencsével jártam, és később rátaláltam azon Forrai rokon halálának az anyakönyvezésére is, aki Fritsch-ből lett Frits, majd azután Forrai. Mi több, az anyakönyvi kivonatban ott volt az utolsó címe is. A címre rákeresvén kiderült, hogy Forrai Károly egyik unokája továbbra is ott lakik. A vele való

beszélgetés alapján megtudtam a többi Forrai unoka elérhetőségét, és így ötten nőtt harmadfokú unokatestvéreim száma. Közülük négyen még élnek, és most azon dolgozom, hogy velük, valamint az ő gyerekeikkel jó rokoni viszonyokat építsek ki, már amennyire ez a távolból lehetséges.. Egyikük fényképet küldött már a családi sírokról, egy másik több családi képet osztott már meg velem, míg egy harmadiktól megkaptam Fritsch Károly (Carolus) nejének, Stolba Teréznek a gyászjelentését, amely számos új információt tartalmazott.

Alább egy csonkított családfáját mutatom be ük-nagybátyámnak, elhagyva az öt unokát és azok utódait, a feleségeket és csaknem mindenkit, aki kis korában halt meg.

Úgy tűnik, Fritsch Károlynak és Stolba Teréznek összesen 9 gyereke volt, akik közül itt csak négyet mutatok be. Eredetileg mindössze hat gyerek keresztelését sikerült megtalálnom öt különböző egyházközségben, nevezetesen József-, Teréz-, Erzsébet- és Ferencvárosban, valamint a Tabánban, a további három közül kettőnek a nevét Stolba Teréz alább bemutatott gyászjelentésén láttam először, míg egyiküket csak pár nappal ezelőtt ismertem meg, amikor egy fényképet kaptam a Fritsch-Forrai sírokról.

Béla fiukat, aki 1892-ben született, Gomika és Vargha nagyapám tartották a keresztvíz alá; ez volt az első bizonyítékom arra, hogy Károly valóban az ük-nagybátyám volt.

1887-ben született Magdolna lányuk bizonyára ugyancsak korán meghalt, hasonlóképpen 1888-ban született Ferenc fiuk is. Őrölük tudtam, nem tudtam viszont az 1891-es születésű Mariskáról, az 1897-es születésű Saroltáról, valamint Ernő fiukról, akinek a sírkövét fentebb említettem. Ő csak 1899-től 1900-ig élt.

Itt még meg kell jegyezmem, hogy a gyászjelentésen bemutatott özv. Fritsch Jánosné Stöhr Eleonóra volt, míg Fritsch József és Józsefné az én dédszüleim --- mintegy bizonyítva a három testvér együvé tartozását.

Irományom ezen részét néhány fényképpel fejezem be. Az elsők Frisch Károly és neje, Stolba Teréz láthatók. A következő kép két leányukat, Ninát (Anna) és Hildát mutatja be.

Alább pedig az én Gomikámról adok közre két képet; az egyiken első dédunokájával, Zsoldos Lacikával focizik. A harmadik kép pedig Forrai Károlyt mutatja be; mellette három testvére áll: Anna, Hilda és Lotti (Sarolta). Minthogy szüleik korán meghaltak, a három lány gondja Károly fiuk vállát nyomta egész életében.

A fentieket összegezve

sajnos arra a következtetésre jutottam, hogy bár Hudeček dédanyám nővérének is és Fritsch dédapám két testvérének is több gyereke volt, és mindenkit összeszámolva mintegy 12 gyerekük megérte a felnőtt kort is, mindössze fele annyi harmadfokú unokatestvért hagytak nekem, mint hozományt. Mindegyik kedvemre van, mindegyikért hálás vagyok a sorsnak, de túlzás lenne azt mondani, hogy bő lett volna a termés a Fritsch – Hudeček vonalon!

Utólagos megjegyzések / Általános tanulságok

Fritsch – Hudeček őseim viszonylag egyszerűbb családok sarjai voltak abban a korban, amikor állítólag nehéz volt 'felkapaszkodni' a polgári nivóra, és idővel beilleszkedni a hajdani úri osztályba. Példájuk azt bizonyítja, hogy a nehézségek ellenére, kellő szorgalommal, némi szerencsével ez mégiscsak sikerülhetett.

- Nemesi körökben nyilván könnyebb bárkinek is az ősei után kutatni, de „nemtelen”¹⁶ körökben sem lehetetlen. Természetesen nehezebb lett volna még több generációval visszamennem.
- Minden igyekezetem ellenére sem sikerült Stolba Teréz több gyerekének a születését megtalálnom az anyakönyvekben. Erre az sem mentség, hogy gyakran költöztek.
- A gyászjelentések általában nagyon megbízhatók, ami számomra meglepő, hiszen elég nehéz lehet azokat megfogalmazni akkor, amikor a legfájóbb a gyász.
- Sajnálatos, hogy az Egyesült Államokban nem szokásosak a hasonló gyászjelentések, és az újabb gyászjelentések már Magyarországon sem tartalmaznak olyan sok jó információt, mint hajdanában.
- A rokonságot illetően mellékes, hogy házasságon belül, avagy azon kívül születik valaki. Az azonban természetesen szükséges, hogy a szülő elismerje a gyermekét.
- Sajnos minden családban vannak csatabárdok, gyakran még testvérek között is. De bízni kell abban, hogy a következő generáció tagjai elássák azokat.
- Ugyancsak sajnálatos, hogy vannak, akik nem is akarnak tudni elődeikről, és nem akarják megbolygatni titkaikat. Valóban vannak dolgok, melyeket okosabb elhallgatni, de diplomatikusan el lehet kerülni az indiszkréciót.
- A gazdagabbak gyakran lenézik a szegényebbeket, míg a szegényebbek irigylik a jobb módban levőket. Sajnos így van ez a családokon belül is, de egy-egy találkozó során félre lehet tenni az ilyen érzelmeket..
- Ahhoz, hogy egy-egy családi találkozó összejöjjön, feltétlenül szükséges, hogy néhány rokonnak szívügye legyen az. Ilyenek sajnos egyelőre nincsenek még a Fritsch familiában.
- A kiterjedt családok periodikus találkozóit fontosnak látom már csak azért is, mert azok elősegíthetik a kisebb, de meghittebb találkozók gyakoribb megrendezését keresztelések, névnapok, születésnapok, avagy esküvők alkalmával. De még fontosabb, hogy a találkozók segítsék a családokon belüli összetartást, mintegy megalapozva a nemzeti egységet.

¹⁶ Néha így hivatkoztak azokra, kiknek nem volt nemessége.

- A világhálós hivatkozások gyakran változnak, és azért fontos, hogy az adott hivatkozásokat le-
töltsük valamilyen formában. Ezt tettem a „Hoflan”-ra való hivatkozással is, azaz letöltöttem
azt az oldalt, amelyet korábban itt találtam, és amelynek ma már nyoma sincs:
http://mail3.folio.net/images/teka39/n78_39_114.jpg

Köszönetnyilvánítás

Hálásan köszönöm Ladislav Blazek, Zsolnay Zsolt, Görbe Márk, Egervári Márta, Sebestian atya, Nyerges András, valamint Tóth Attila, Gyimesi Imre és Forrai unokatestvéreim segítségét kutatásaim során, és hálával vagyok feleségem, Kay iránt is, aki nem csupán kitartó és aranyos élet- és kutatótársam, de jóval otthonosabb az informatikában és a világhálón is. És nem csak angol nyelven írt munkáimnak kiváló lektora, de mindig kritikus füllel hallgatja meg magyar nyelvű irományaim angol nyelvű összefoglalásait is.

Könyvismertetés

dr. Elek András, Hódmezővásárhely (dr.elekandras@t-online.hu)

730 év

Az Elek család története

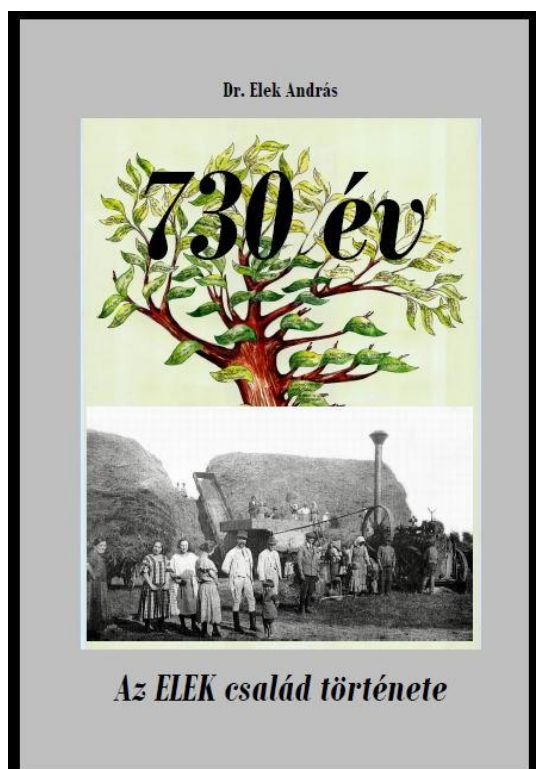
A szerző kiadása. Szoliter Nyomda, Hódmezővásárhely, 2016

ISBN 978-963-08-9671-9

Előszó

A Hódmezővásárhelyi Városháza dísztermében mutatták be mintegy 150 családtag, ismerős, érdeklődő jelenlétében könyvem, amely közel harminc éves munkám eredményeként jött létre. 1984-ben kezdtem családkutatással foglalkozni, egy, az Amerikai Egyesült Államokból jött levélnek köszönhetően. Az akkor még csak 82 éves levélíró vásárhelyi rokonaival kereste a kapcsolatot. Nagyszülei ugyanis innen vándoroltak ki az 1880-as években. A Református Lelkészi Hivatal és a Levéltár,

valamint a Zsoldos családok segítségével néhány hét alatt összeállítottuk feleségemmel együtt a családfát, amelynek kiindulási alapja anyósoméék bibliája volt. A következő hónapokban elkészítettük feleségem apai felmenőinek Domján családfáját is. Mindkettőt manuálisan sokszorosítottuk (színes alkoholos filctollal pauszpapírra átmásoltuk), és valamennyi vásárhelyi leszármazottnak eljuttattuk. Az óriási sikeren felbuzdulva – immár „rutinosan” nekiláttunk az Elek család kutatásához is. Húsz év alatt elképesztő mennyiségű adatot sikerült begyűjtenem. Sokan értesültek erről a hobbymról, és kérték, hogy nekik is segítsék. Ha tudtam, segítettem. Szentí Tibor író, néprajzkutató, helytörténész szerint a kutatás sohasem lehet öncélú. Javaslataira így jött létre összegyűjtött anyagaimból 2010-ben a Maczelka-, 2011-ben pedig a Bodrogi családkönyv. Ezek után már szinte kötelességemnek éreztem, hogy a saját családom történetével kapcsolatos

dokumentumokat is könyv alakjában megjelentessem. Az 512 oldalas mű bemutatja az Elek famíliát, különösen az 1745 óta Hódmezővásárhelyen töltött 270 évét.

A szerző

A könyvet nagyon kis példányszámban nyomtattuk ki, így csak a családtagok és a kutatást, ill. a kiadást segítőket jutottak hozzá. Az elektronikus verzió azonban megtekinthető és szabadon letölthető az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtárából: <http://mek.oszk.hu/16200/16246>

A szerző a könyv bemutatóján, Hódmezővásárhely, 2016. okt. 28.

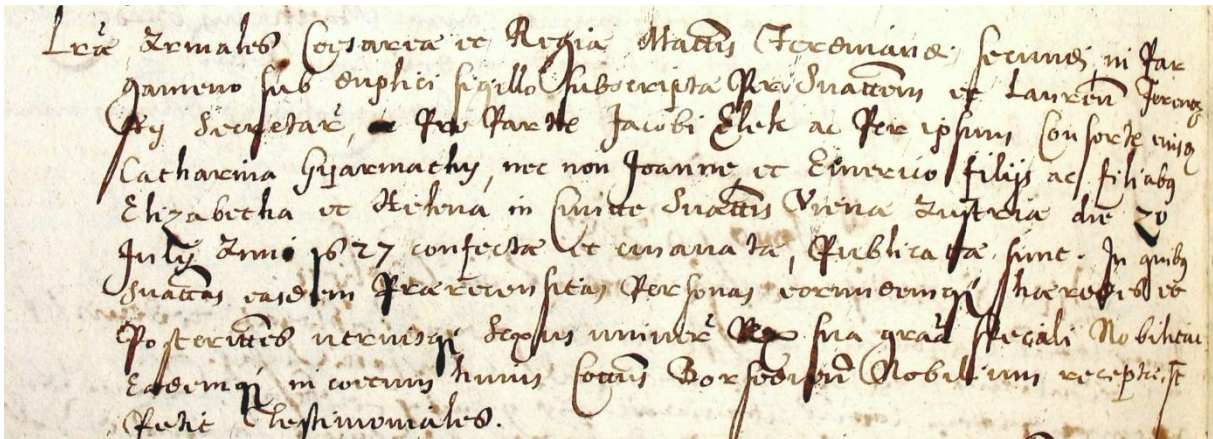
A könyv rövid tartalma

Az „ELEK” ősi magyar családnév, egyesek szerint a honfoglalás kori Velek nemzetségnévéből, mások szerint a görög Alexiosz (Alex) névből. Az egyik „legmagyarabb” családnévnek mondhatjuk, ugyanis ebben a formában egyetlen más nemzetnél sem jelenik meg, csak a történelmi Magyarország területén fordul elő.

Az Elek család Borsod megyében

Őseink minden bizonnyal a honfoglalás idején érkeztek Borsod megyébe, ahol a Sajó középső és felső vidékén lévő szállásterületen élhettek. Az első írásos emlék, (legalábbis, ami fennmaradt), Borsod megyei oklevelekben található: 1280 - Barch (a mai Kazincbarcika) urai az Elekek. A következő 200 évben legtöbbször hármas néven szerepelnek: pl. 1452-ben „Barchi Elek András, mint királyi ember”.

Innen a középkorban kirajzottak Borsod különböző tájaira. 1533-tól már adóösszeírásokban is megtalálhatók Elek családok: a Tisza/Sajó mentén, Domaházán, Sajószentpéter és Miskolc környékén, ill. a Bükk alján. E helyeken a mai napig élnek utódok. A mi Elek őseink ekkor már Görömböly helységben laktak, és szőlőműveléssel foglalkoztak. Elek Jakab (feleségével Gyarmathy Katalinnal, fiaival, Jánossal és Imrével, lányaival, Katalinnal és Erzsébettel) 1627-ben II. Ferdinánd királytól nemességet kapott. Ennek birtokában 1631-ben házat, portát és földet vett Nemesbikken – ahol még a 20. század elején is éltek Elek nevű rokonaink.

Elek Jakab nemességének latin nyelvű bejegyzése

Borsod Megyei Levéltár – Közgyűlési jegyzőkönyvek (IV. A. 501. a.) 4. kötet - 806. o.

Nemesbikkről Nagykaposon át Karcagra

A nemességszerző Elek Jakab egyik fia, Imre fiatalon meghalt 1635 körül. Özvegye a kisebb gyermekét, Jánost elküldte mesterséget tanulni az Ungvár melletti Nagykaposra, ahol néhány évtizede már éltek rokonaik. A kis mezőváros lakóinak nagy része mesterember volt. A Nemesbikkről jött Elek János 1642-ben már önállóan gazdálkodott. Bizonyára szabó lehetett, mert ennek a mesterségnek régi hagyományai voltak, az országban az elsők közt (már 1525-ben!) alakult meg a céh. Az 1600-as években pedig már fazekasműhelyekről is írtak Kaposon. Bármelyik mesterséget űzte, biztosan jól megélt, mert a portékát eladhatta helyben a vásárokon, vagy a közeli Ung várában is.

1644-től számtalan kaposi adóösszeírás megmaradt, egészen 1720-ig. Ezekben folyamatosan szerepeltek az Elek családok, konkrétan Elek János fiai (Ferenc, István, György), majd az ő leszármazottai. Érdekes, hogy nem nemesként éltek, bár bikki rokonaik biztatták őket, hogy vigyék el és mutassák be a nemeslevelet Kaposon. Mivel azonban iparosok voltak és nemigen gazdálkodtak, nem volt szükségük a nemesség által biztosított adómentességre. A mellékelt 1682-es dézsmajegyzékben is látszik, hogy egyiküknek sincs adózandó állata vagy terménye.

Nomina Cognomina.	Porq	Nomina Cognomina.	Porq
Nicolaus Bismpek	2.	Micibánl Borsó	
Johán Szabó Borsó	1.	Johán Borsó Borsó	4.
Johán Szabó	1.	Johán Elek Borsó	
Johán Rácz Borsó	4.	Georgius Borsó	
Georgius Borsó	4.	Paulus Szabó	3.
Lucas Papp	2.	Georgius Elek	
Johán Szabó	3.	Johán Elek	3.
Johán Szabó	1.	Franziska Szabó Borsó	
Lucas Szabó		Johán Szabó	
Johán Szabó		Johán Elek	

Részlet egy 1682-s nagykaposi összeírásból (UC 18:19) – négy Elek családfő nevével

Az 1709/10-es pestisjárvány és a kuruc háborúk után Nagykapos népessége nagyon megfogyott, céhei megsemmisültek és portaszáma is lecsökkent. Egyre nehezebb volt a mesteremberek élete, áruikkal távolabbi vidékek vásárait kellett elmenni. Jó felvevőpiacnak bizonyultak az ekkortájt növekvő lakosságszámú alföldi városok. A Nemesbikkra Kaposra került Elek János dédunokája, Fazekas Elek András 1739-től kezdve Karcagon lakott és dolgozott. Felesége bizonyára az 1738/39-es nagy pestisjárvány áldozata lett, ezért két fiát (Andrást és Sándort) rokonaiknál hagyta. Miután 1740-ben újra megnősült Karcagon, gyermekeit levitték utána és ott élt a család egészen 1745-ig. Ekkor ismét merészet lépett ősünk: családotól Hódmezővásárhelyre költözött.

Az ELEK családok Hódmezővásárhelyen

Az 1745-ös megyei összeírásban még egyetlen fazekas sem volt Vásárhelyen, de Elek András ősünket Fazekas Andrásnéként írták be foglalkozása miatt. Nagykaposon született ősünk 1757-ben mindössze 50 évesen meghalt, de fiai folytatták a szakmát és úttörő szerepet játszhattak e jellegzetes vásárhelyi mesterség meghonosításában. 1788-ban is még csak nyolc vásárhelyi fazekast tudtak összeírni. Vagyonos emberek lettek, és a 19. századtól kezdtek gazdálkodni az Elek családok, szereztek mind több földet, és váltak Vásárhely gazdatársadalmának megbecsült tagjaivá.

A két fiú, Elek András (1732-1796) és Elek Sándor (1734-1803) egyazon napon, 1756 decemberében kötöttek házasságot, mindketten közeli szomszédjuk lányait vették el. Mi, vásárhelyi Elekek, valamennyien az ő leszármazottaink vagyunk.

Szerzőink figyelmébe

A szerkesztőség családtörténeti tárgyú cikkeket, könyvismertetések, illetve az egyesület életével és szakmai rendezvényekkel kapcsolatos beszámolókat vár az egyesület tagságától és az érdeklődő olvasóközönségtől egyaránt.

Kérjük, hogy:

- a lehető legjobban ellenőrizték állításait, szakirodalmi, levéltári hivatkozással, példával támasszák alá; arról írjanak, amit jól ismernek.
- a cikkeknek a hiánytalan, végleges, „nyomdakész” változatát adják le, leadás után nincs már mód a változtatásra!
- az átírásokhoz az eredeti irat olvasható minőségű (de nem több MB-os terjedelmű) fényképét a lektorok számára mellékeljük, még akkor is, ha nem lesznek a cikkbe beillesztve.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek lehetőleg legyenek jó felbontásúak, de egyenként ne haladják meg az 500 kB-ot.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek helyét és az esetleges képaláírást adják meg a szövegben, a képeket ne illesszék be a cikkbe, hanem küldjék mellékletben.
- ügyeljenek a helyes gépelésre, futtassanak helyesírás-ellenőrzést leadás előtt.
- ügyeljenek az iratátírás, forrásközlés pontosságára.
- az évszázadokat arab számmal, a dátumokat a következő formában tüntessék fel: „1632. július 23.” („1632.07.23.” és hasonló formátumok kerülendőek!) Lábjegyzetben az „1632. júl. 23.” is megfelelő.
- a felhasznált műveket és levéltári anyagot lábjegyzet formájában hivatkozzák, külön irodalomjegyzéket nem szükséges készíteni.
- idézeteknél mindig adják meg a forrást.
- a felhasznált szakirodalmat/iratokat egységesen a következő szabványos formában adják meg:

Könyv:

Kovács István: A könyv. Bp., 2000. 50-55.

További hivatkozások esetén: *Kovács I.*: i. m. 62-64.

Ugyanarra a műre történő egymást követő hivatkozások esetén: Uo. 75-77.

Folyóiratcikk:

(3 vagy több szerző: et al., annál kevesebb: név szerint):

Darvas A., Kiss I., Jónás Á.: A folyóiratcikk címe. In: *Élet és Irodalom* 1.(2005.) 10-13.

Elektronikus:

Mint folyóiratcikk, és a részletes hivatkozásban fel kell tüntetni az URL-t és lehetőleg a letöltés dátumát:

Darvas A.: A folyóiratcikk címe. *Élet és Irodalom Online* (2005. június 12.).

<http://www.es.hu/pd/display.asp?channel=PUBLICISZTIKA0637> (Letöltés dátuma: 2006. aug. 20.)

Levéltári irat:

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (továbbiakban: MNL OL) P 2018 Tomcsányi (Tomcsini) család vásárosnaményi levéltára, 1. cs. 1. tétel Tomcsányi család évre rendezett iratai, 1603.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (továbbiakban: MNL PML) IV. 3. c/2. Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi közgyűlésének iratai, köz- és kisgyűlési iratok, nemességi iratok (acta nobilitaria) 1792. fasc. 2. nr. 1988.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy válogasson a beadott cikkek közül, későbbi számra halassza megjelentetésüket, a terjedelmesebb írásokat több részre bontva közölje le. A szakirodalmi összefoglalásokkal szemben előnyben részesülnek a primér források felhasználásával készült, egyéni kutatómunkán alapuló cikkek.

Nem megfelelő színvonalú, a családfa-kutatáshoz vagy az egyesület tevékenységéhez nem kapcsolódó, korábban máshol már megjelent írásokat a szerkesztőség nem fogad el közlésre.

A cikkeket MS Word formátumban a matrikula@macse.org címre várjuk.

Köszönjük leendő szerzőink munkáját, fáradozását!

A szerkesztőség

Matrikula 2016 tartalomjegyzék

1. szám (március)

Dr. Barsi Béla: <i>A bánáti Rodriguez család eredete a XVIII. századi hadtörténet tükrében - A spanyol ős</i>	1
Késmárky István: <i>Genealógia mint adatfeldolgozás: egy esettanulmány</i>	13
Könyvismertetés	22
Keresztesi János: <i>Ősszülőktől unokáig - Az erdélyi Eperjessy család története</i>	22

2. szám (június)

Nyitrai István: <i>Családom, a NYITRAY család és egy gyanúsnak ítélt armális szövevényes története a XVI. századtól</i>	1
Hirschler András: <i>Nyomkövetés – buktatókkal. A zsidó családkutatás viszontagságai (első rész)</i>	31
Joó Csaba: <i>Az Andrásy családja</i>	36
Beszámoló a Magyar Családtörténet-kutató Egyesület 2016. évi közgyűléséről	39

3. szám (szeptember)

Hirschler András: <i>Nyomkövetés – buktatókkal - A zsidó családkutatás viszontagságai 2. rész</i>	1
Joó Csaba: <i>Fekete bárányok</i>	7
Ari Ilona: <i>„Holtomiglan – holtodiglan” Házasságkötési szokások Mezőtúron 2. rész</i>	10

4. szám (december)

Hunyady László: <i>A MACSE alapításának története</i>	1
Dr. George Berzsenyi: <i>Fritsch – Hudeček véreim</i>	10
Könyvismertetés	28
Dr. Elek András: <i>730 év - Az Elek család története</i>	32
Szerzőink figyelmébe	32
Matrikula 2016 tartalomjegyzék	34

2016.12.12 évváró MACSE vacsi

Fotó: Lengyel Sándor

Fotó: Janurik Zsuzsa

[Galéria](#)

MACSE

H-1022 Budapest
Budafoki út 10/A. II/3/a.

E-mail: macse@macse.hu

Adószám: 18213056-1-41

KSH: 18213056-6499-529-01

Egyesületi tisztségviselők

Dr. Kollega Tarsoly István
elnök

Dr. Hatvany Béla Csaba
elnökhelyettes

Dr. Várkonyi Tibor
főtitkár

Beszeda László
titkár

Hirschler András
titkár

Kónya Zsuzsanna
titkár

Lengyel Sándor
titkár

Németh József
titkár

Papcsik Béla
titkár

Szigetiné Zékány Ilona
titkár

Gelei Judit
kincstárnok

Dr. Balás István
az ellenőrző bizottság tagja

Gonda István
az ellenőrző bizottság tagja

Laurinyecz Pál
az ellenőrző bizottság tagja

Látogassa meg web-
helyünket:

<http://www.macse.hu>

BORSOD VÁRMEGYE CZÍMERE.

Borsod vármegye címere **Borovszky Samu** *Borsod vármegye története* című munkájából